

บทที่ 1

บทนำ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ (1) สภาพปัญหา (2) วัตถุประสงค์ของการวิจัย (3) กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย (4) สมมติฐานของการวิจัย (5) ขอบเขตของการวิจัย (6) ข้อจำกัดของการวิจัย (7) ประโยชน์ที่จะได้รับจากผลการวิจัย (8) การนำเสนอผลวิจัย

1. สภาพปัญหา

ตั้งแต่เริ่มมีหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2387 จนถึงบัดนี้เป็นเวลา 148 ปีแล้ว* แต่ปัจจุบันนี้ หนังสือพิมพ์มีการแข่งขันกันมากขึ้นกว่าสมัยก่อน รวมทั้งการเสนอข่าวต่าง ๆ นั้นส่งผลกระทบต่อเมือง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ หนังสือพิมพ์ซึ่งถือว่าเป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่ง ปัจจุบันนี้ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการเสนอข่าว ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์จึงต้องพยายามปรับปรุงทั้งทางด้านบริหาร คุณภาพของข่าว การเสนอข่าวสาร รวมทั้งพยายามเรียกร้อง ปกป้องและส่งเสริมเสรีภาพของอาชีพของตน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ อาจมีผลกระทบต่อขวัญ กำลังใจ และวิธีการปฏิบัติงานของพนักงานไม่มากนักด้วย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องอาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ว่าจะมีมากน้อยเพียงใด และเพื่อที่จะนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานหรือปรับปรุงวิธีการทำงานในโอกาสต่อไป

*หนังสือพิมพ์ฉบับแรกในประเทศไทย เริ่มมีในรัชกาลที่ 3 ดำเนินการโดยชาวต่างชาติ ได้ออกหนังสือพิมพ์ บางกอกกรีตอร์เคอร์ ในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2386 และในวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2417 พระองค์เจ้าเกษมสันต์โสภาคย์ ได้ออกหนังสือพิมพ์ ครุณา ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่จัดทำโดยคนไทย

2. วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะวัดระดับความเป็นวิชาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ โดยมีกลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ ผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ และผู้สอนวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และเพื่อที่จะดูว่ามีตัวแปรภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจใดบ้าง ที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเป็นวิชาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์และผู้สอนวิชาชีพหนังสือพิมพ์

3. กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิชาชีพนิยม หมายถึง สิ่งที่กลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งยึดถือว่าองค์ความรู้ หรือความรู้เกี่ยวกับอาชีพของตนมีค่าและพยายามผลักดันให้สาธารณชนยอมรับสถานภาพอาชีพของตน¹

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้อาศัยผลงานของ G.RITZER AND H.M.TRICE² และของ ดิน ปรัชญพฤทธิ³ ซึ่งงานผลงานดังกล่าวนี้ ได้ระบุว่าระดับวิชาชีพนิยมของบุคคลสามารถวัดได้โดยเกณฑ์ต่าง ๆ 9 เกณฑ์ ดังต่อไปนี้คือ

¹ดิน ปรัชญพฤทธิ วิชาชีพนิยมของระบบราชการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว : วิวัฒนาการและผลกระทบต่อสังคมไทย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 เมษายน 2535, หน้า 11.

²G.RITZER AND H.M.TRICE, AN OCCUPATION IN CONFLICT : A STUDY OF THE PERSONNEL MANAGER(NEW YORK:W.F.HUMPHREY PRESS, INC,1969),CH.3.

³ดิน ปรัชญพฤทธิ, รายงานการวิจัยเรื่องวิชาชีพนิยมในปัจจุบันของข้าราชการไทย,
1 มิถุนายน 2535, หน้า 3.

1. การได้รับการศึกษาตรงตามวิชาที่ประกอบวิชาชีพ
2. การมีผู้คอยสนับสนุนในการประกอบอาชีพ
3. การมีการวางแผนล่วงหน้าที่จะประกอบอาชีพ
4. การมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน
5. การมีความกระตือรือร้นในวิชาชีพ
6. การประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. การมีความจงรักภักดีและความผูกพันในวิชาชีพ
8. การมองเห็นอนาคตในการประกอบอาชีพ
9. การมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตน

4. สมมติฐานของการวิจัย

จากการอาศัย กรอบแนวความคิดในการวิจัยข้อ 3 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ว่า ภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับวิชาชีพนิยมทั้งในแง่จุลภาคและมหภาคของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ และผู้สอนวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ซึ่งสมมติฐานดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นได้โดยแผนภาพข้างล่างนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปรต้น

(ภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ)

1. สถานที่ทำงาน
2. งานที่รับผิดชอบ
3. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
4. อายุการทำงาน
5. อายุตัว
6. เพศ
7. สถานภาพการสมรส
8. จำนวนบุตร/ธิดา

ตัวแปรตาม

(วิชาชีพนิยม)

1. วิชาชีพนิยมในระดับมหภาค (มีตัวชี้วัด 21 ตัวแปร)
2. การได้รับการศึกษาในระดับมหภาค
 - 2.1 การศึกษาสูงสุด
 - 2.2 สาขาวิชาที่เรียน
3. การได้รับการสนับสนุนในการประกอบอาชีพในระดับมหภาค
 - 3.1 ความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เรียนของบิดาและของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์
 - 3.2 ความสอดคล้องระหว่างสาขาที่เรียนของมารดาและของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์
 - 3.3 การมี/ไม่มีผู้คอยสนับสนุนในการประกอบอาชีพ
4. การวางแผนล่วงหน้าที่จะประกอบอาชีพ
5. ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน
6. ความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพในระดับมหภาค
 - 6.1 การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ
 - 6.2 การเขียนบทความ/ตำรา
 - 6.3 การอ่านบทความ/ตำรา

7. การปฏิบัติตนตามมาตรฐานจรรยาบรรณ
ในวิชาชีพ
8. ความจงรักภักดีและความผูกพันในวิชาชีพ
ในระดับมหภาค
 - 8.1 ความประสงค์ที่จะให้บุตร/ธิดา
ประกอบอาชีพเดียวกับตน
 - 8.2 การยึดอาชีพเดิม
9. การมองเห็นอนาคตในการประกอบอาชีพ
10. ความก้าวหน้าในวิชาชีพในระดับมหภาค
 - 10.1 การได้รับเงินเดือน 2 ชั้น
 - 10.2 การได้เลื่อนตำแหน่ง

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจและวิชาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์และผู้สอนวิชาชีพหนังสือพิมพ์

5. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเฉพาะผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ไทย 3 ฉบับ คือ มติชน ไทยรัฐ และข่าวสด และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ 2 ฉบับ คือ THE NATION, THE BANGKOK POST ทั้งนี้รวมทั้งผู้สอนในสาขาวิชานี้จาก คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวนทั้งสิ้น 550 คน สำหรับข้อมูลที่ใช้ประกอบการทำวิจัยครั้งนี้ จะเก็บรวบรวมเฉพาะถึงสิ้นปี พ.ศ.2536 เท่านั้น

6. ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดอย่างน้อยที่สุด 2 ประการด้วยกัน กล่าวคือ ประการแรก กลุ่มประชากรเป้าหมายที่เข้ามามีส่วนในการศึกษาค้นคว้า อาจจะมีจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์ เพิ่งจะเพิ่มจำนวนเมื่อไม่นานมานี้เอง เฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มผู้สอนวิชานี้ ประการหลัง เนื่องจากผู้วิจัยมีเวลาจำกัด จึงพยายามที่จะศึกษาเฉพาะลักษณะวิชาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์และผู้สอนวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ในระดับจุลภาค หรือระดับบุคคลเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาวิชาชีพนิยมระดับมหภาคหรือระบบของผู้ประกอบอาชีพหนังสือพิมพ์

7. ประโยชน์ที่จะได้รับจากผลการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และเพื่อปรับปรุงวิธีการทำงานในหนังสือพิมพ์ของฝ่ายบริหารต่อไปในอนาคต

8. การนำเสนอผลวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอผลงานวิจัยเป็นบท ๆ ดังนี้

- (1) บทนำ
- (2) ระเบียบวิธีวิจัย
- (3) ความหมาย บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ และจริยธรรมของหนังสือพิมพ์
- (4) ผลการวิเคราะห์และอภิปรายผลวิจัย
- (5) สรุปและข้อเสนอแนะ